(A-19) Seat No: ________ No. of Printed Pages : 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY
SY BA (EXTERNAL) EXAMINATION
FRIDAY, 13.05.2016
2:30 PM - 5:30 PM
SAN 203- SANSKRIT LIT. PAPER-III
अभिज्ञानशाकुन्तलम्/ सद्बोधशतक

કુલ ગુણ :૧૦૦

પ્ર.૧ (અ) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણનો અનુવાદ કરો. (૧૨)

१. मुक्तेषु रश्मिषु निरायतपूर्वकाया।
निष्कम्पचामरशिका निभृतोर्ध्वकर्णाः।
आत्मोद्धतैरपि रजोभिरलङ्घनीया
धावन्त्यमी मृगजवाक्षमयेव रथ्याः॥

२. स्रस्तांसावतिमात्रलोहिततलौ बाहू घटोत्क्षेपणा-
दद्यापि स्तनवेपथुं जनयति श्वासः प्रमाणाधिकः।
बद्धं कर्णशिरीषरोधि वदने धर्माम्भसां जालकं
बन्धे स्रंसिनि चैकहस्तयमिताः पर्याकुला मूर्धजाः॥

३. स्निग्धं वीक्षितमन्यतोऽपि नयने यत् प्रेरयन्त्या तया
यातं यच्च नितम्बयोर्गुरूतया मन्दं विलासादिव।
मा गा इत्युपरुद्धया यदपि सा सासूयमुक्ता सखी
सर्वं तत् किल मत्परायणमहो कामी स्वतां पश्यति॥

४. तव कुसुमशरत्वं शीतरश्मित्वमिन्दो
र्द्वयमिदमयथार्थं दृश्यते मद्विधेषु।
विसृजति हिमगर्भैरग्निमिन्दुर्मयूखै
स्त्वमपि कुसुमबाणान्वज्रसारीकरोषि॥

५. वल्मीकार्धनिमग्नमूर्तिरुरसा संदष्टसर्पत्वचा
कण्ठे जीर्णलताप्रतानवलयेनात्यर्थसंपीडितः।
अंसव्यापि शकुन्तनीडनिचितं बिभ्रज्जटामण्डलं
यत्र स्थाणुरिवाचलो मुनिरसावभ्यर्कबिम्बं स्थितः॥

પ્ર.૧(બ) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ સસંદર્ભ સમજાવો (૯)

१. भो भोराजन् आश्रममृगोऽन हन्तव्यो न हन्तव्यः।
२. वयं तत्वान्वेषा मधूकर। हतास्त्वं खलु कृती।
३. ततो गण्डस्योपरि पिण्डिका संवृत्ता।
४. स्निग्धजडन संविभक्तं हि दुःखं सहयवेदनं भवति।
५. एष नामानुग्रहो यच्छूलादवतार्य हिस्तस्कन्धे प्रतिष्ठापितः।

પ્ર.૨ ટૂંકનોંધ લખો ગમે તે બે (૨૦)

૧. કાલિદાસની નાટ્યકલા
૨. કણ્વઋષિની અનઉપસ્થિતિ
૩. પુત્રપિંડ પાલન વ્રત
૪. શકુંતલાનું પાત્રલેખન

(PTO)

પ્ર.૩ (૧૮)

૧. અભિજ્ઞાનશાકુંતલનું મૂળ જણાવી કવિ કાલિદાસે કરેલા ફેરફારો જણાવો.

અથવા

પ્ર.૩ દુષ્યંતનું પાત્રલેખન કરો. (૧૮)

પ્ર.૪ (અ) નીચેનામાંથી કોઈપણ ત્રણ શ્લોકનું અનુવાદ કરો. (૧૨)

१. केयूरा न विभूषयन्ति पुरुषं हारा न चन्द्रोज्ज्वला
न स्नानं न विलेपनं न कुसुमं नालङ्कृता मूर्धजाः ।
वाण्येका समलङ्करोति पुरुषं या संस्कृता धार्यते
क्षीयन्ते खलु भूषणानि सतं वाग्भूषणं भूषणम् ।।

२. तृष्णां छिन्द्धि, भज क्षमां जहि मदं, पापे रतिं मा कृथाः
सत्यं बृह्यनुयाहि साधु पदवीं सेवस्व विद्वज्जनान् ।
मान्यान्मानय, विद्विषोऽप्यनुनय, प्रच्छादय स्वान्गुणान्,
कीर्तिं पालय,दुःखिते कुरु दयामेतत्सतां लक्षणम् ।।

३. मौनान्मूकः प्रवचनपटुश्चाटुलो जल्पको वा,
धृष्टः पार्श्वे वसति, च तदा दूरतश्चाप्रगल्भः ।
क्षान्त्याभीरुर्यदिन सहते प्रायशो नाभिजातः
सेवाधर्मः परमगहनो योगिनामव्यगम्यः ।।

४. कृमिकुलचितं लालाक्लिन्नं विगन्धि जुगदुप्सितं
निरुपमरसप्रीत्या खादन्खरास्थि निरामिषम् ।
सुरपतिमपि श्वा पार्श्वस्थं विलोक्य न शङ्कते
न हि गणयति क्षुद्रो जन्तुः परिग्रहफल्गुताम् ।।

५. समारम्भा भग्नाः कति न कतिवारांस्तव पशो
पिपासोस्तुच्छेऽस्मिन्द्रविणमृगतृष्णार्णवजले ।
तथापि प्रत्यशा विरमति न तेऽद्यापि शतधा
न दीर्णे यच्चेतो नियतमशनिग्रवाघटितम् ।।

પ્ર.૪ (બ) નીચેનામાંથી ગમે તે ત્રણ સસંદર્ભ સમજાવો. (૯)

१. यं यं पश्यसि तस्य तस्य पुरतो मा ब्रूहि दीनं वचः ।
२. प्रकृतिसिद्धमिदं हि महात्मानाम् ।।
३. सत्सङ्गतिः कथयति कं न करोति पुंसाम् ।
४. सतां केनोद्दिष्टं विषममसिधाराव्रतमिदम् ।।
५. कुत्स्याः स्युः कुपरीक्षका हि मणयो यैरर्धतः पातिताः ।।

પ્ર.૫ ગમે તે બે ટૂંકનોંધ વિશે લખો.
(૨૦)

૧.	વિદ્યા પ્રશંસા	૨.	સજ્જન પ્રશંસા
૩.	મૂર્ખ નિંદા	૪.	સદ્‌બોધ શતકનો ઉપદેશ

— × —